

Maaliskuu 1963, kulttuuritalo, Helsinki. Eräs maailman arvostetuimmista ja kuuluisimmista jazzmuusikoista on pulassa, tarkemmin sanottuna enemmän kuin pulassa. Duke Ellingtonin saapuessa orkestereineen suomeen oli bändin rumpali Sam Woodyard vetänyt itsensä erilaisilla stimulantteilla niin huonoon kuntoon, ettei kyennyt nousemaan kulttuuritalon loppuunmyydyin salin lavalle. Onneksi kokkolasta löytyi kaveri, joka pystyi paikkaamaan rumpalia konsertin ensimmäisen puoliskon, kunnes lääkärin virvoittama Woodyard kykeni jatkamaan konsertin toisen puoliskon. Tarua, vai totta? Tämä on aivan totta. Rumpalin nimi oli

ERKKI VALASTE

Erkki Valaste syntyi Kokkolassa 22.3.1931. Valaste, tai Eki, kuten hänen ystävänsä häntä kutsuivat, oli perheensä ainut lapsi. Isä työskenteli armeijassa toimien sotilaspiirin toimistossa virkamiehenä. Hän ei kantanut sotilaspukua, mutta oli arvoltaan kapteeni. Äiti oli kotirouva ja myös Ekin mummo kuului ydinperheeseen. Perhe asui Kokkolan Seurahuoneen talossa viidennessä kerroksessa. Vanhat kokkolalaiset muistavat Valasteen mummon pyörittäneen energialaitoksen talossa Rantakadulla yleistä saunaa.

Ekin lapsuuskavereita elää Kokkolassa edelleen ja heidän karaktäärikuvauksensa mukaan Valaste oli iloinen ja reipas kaveri, osoittaen urheilullisuutta jo pikkupoikana. Eki oli nopea juoksemaan ja hän harjoittelikin 400 ja 800m pikamatkoja. Toipa eräs Ekin kavereista, kokkolalainen Eero Vantunen, kirjoittajalle jopa Ekin piikkarit nähtäväksi. Lisäksi Valaste liittyi KPV:n jalkapallojoukkueeseen pelaten B-pojissa 50 ottelua ja A-tasolla kaksi ottelua vuonna 1949.

Miten Erkki Valaste alkoi sitten rumpuja soittamaan ei ole aivan yksiselitteisesti selvinyt. Hän liittyi jo nuorena poikana Kokkolan sotilaspoikiin ja joko siellä tai sitten partiossa sai hän ensimmäistä kertaa käsiinsä virvelirummun. Valaste löysi nopeasti ympärilleen paikallisia soittajia ja ensimmäiset bändiviritykset ottivat nopeasti tulta alleen.

Taitojen kehittyessä myös musiikillinen vaatimustaso kohosi. Vaasa, Pietarsaari, Kokkola jne. ovat aina olleet otollista aluetta Jazz-kärpäsen puremiin. Koska Pohjanlahden yli kuului Suomen länsirannikolle Ruotsin radio, saivat paikalliset muusikot Jazz-vaikutteensa tuoreeltaan, vaikka äänilevyt olivat siihen aikaan vaikeasti saatavissa. Tämä tosiseikka johti siihen, että Kokkolaan perustettiin big band nimeltään Royal-Orkesteri. Orkesterissa mukana ollut pianisti

ja kosketinsoittaja Erkki Ertama muisteli, että he soittivat Ruotsista tilattuja aitoja jenkki-sovituksia konserteissa Kokkolan Vartioliinassa 40-luvun loppupuolella.

Valasteen oikeassa kädessä oli synnynnäinen vaurio puuttuvien sormien muodossa ja näin ollen samaisessa Kokkolan Vartioliinassa suoritettut kutsunnat passittivat hänet valtakunnan reserviin. Eero Vantusen toimittama KPV:n ottelu historiikki on sikäläkin tärkeä, että siitä selviää Ekin viimeinen futisottelu 14.9.1949. Kohta sen jälkeen Valasteen perhe muutti Helsinkiin.

HELSINKI 1950-LUKU

Muusikoiden Ykkönen Erik Lindström muistaa Erkki Valasteen olleen heillä koe-soitossa nimenomaan vuonna 1950.

- Me ei silloin otettu Ekiä rumpaliksi, vaan pestin sai oman orkesterimme jäsenen pikkuväli. Tuttua kaveria kun uskallettiin paremmin pitää kurissa ja nuhteessa.

Joka tapauksessa Valasteen muusikonura eteni nopeasti jyrkässä nousukulmassa. Eri tietolähteiden, mm. pomus.netin, mukaan hän soitti pääkaupunkiseudun tasokkaimmissa orkestereissa, kuten Olavi Koskelan, Erkki Ahon, Arvo Koskimaan ja Göran Ödnerin orkestereissa muutamia mainittuna.

Göran Ödner oli Pietarsaarelaislähtöinen saksofonisti, jonka pojasta kitaristi Janne Ödneristä kehkeytyi mm. Albert Järvisen ja Dave Lindholmin mentori. Olavi Koskelan laadukas kokoonpano keikkaili Helsingin pintapaikoissa jopa viitenä iltana viikossa. Koskelan orkesteri vieraili ahkerasti myös studiossa ja siellä Valaste levytti ensi kertaa mm. Olavi Virran kanssa aivan 50-luvun alussa. Olavi Koskelan orkesteri soitti myös jazz-numeroita, joissa Valaste esitti jopa pitkiä rumpusooloja normaalien nelosten lisäksi.

Siihen maailmanaikaan ei settirumpalin nuotinlukutaito ollut mikään tavanomainen hyve ja siksi Valaste työllistyi joka paikassa yhä enemmän ja enemmän. Työnantajina toimivat orkesterikuvioiden lisäksi Suomen Yleisradio ja elokuvateollisuus sekä studiotyöt eri artistien levyille. Filmilläkin Eki esiintyi jo vuonna 1954 sivuroolissa Aarne Tarkaksen ohjaamassa elokuvassa Olemme kaikki syöllisiä, näytellen omaa itseään, eli rumpalia.

Aarre Elo (joka itsekin omaa vaarallisen svengaavan vispiläkompin) tutustui Valasteeseen 1952 toimiessaan äänittäjänä Fennada Oy sekä Filmi-Ääni Oy:lle. Elokuvaäänityksien lisäksi Elo teki myös musiikkiäänityksiä levyteollisuuden palveluksiin. Näissä keikoissa tilaaja osti sekä studion että Elon paketissa. Elo kertoo Valasteen olleen jo silloin erinomainen rumpali. Vispilätyöskentely, hyvä taimi ja soittobalanssi olivat Ekin vahvuuksia. Valaste soitti studiossa sisään myös elokuvien musiikkitaustoja, joiden tarkemmat tiedot ovat jo painuneet historian hämäriin. Koska myös Elon instrumenttina jo silloin olivat rummut, istuivat herrat mielellään toistensa seurassa joskus vapaalla ollessaan. Elo muistaa myös, että Ekin levytystahti varsinkin 50-luvun puolen välin jälkeen nousi niin jyrkästi, että Elon laskuopin mukaan hän tuntui soittavan kaikissa äänityksissä.

1956 hän liittyi Olli Hämeen Yhtyeeseen. Häme koesoitatti Valastetta Gerry Mulligan numeroilla, joihin Ekin soitto istui saumattomasti ja pesti oli selvä. Olli Hämeen, eli oikeammin Hämäläisen kvintettiä (Olli Häme – basso, Eino Virtanen – trumpetti ja vibrafoni, Erkki Melakoski – piano, Unto Haapa-Aho bar. Saksofoni ja Erkki Valaste) pidettiin 50-luvun loppupuolella suomalaisen kevyen musiikin ehdottomana huippukokoonpanona.

Olli Hämeen orkesteri myös levytti ahkerasti ja kokoonpanon tunnetuin hitti on varmaankin 1956 Brita Koivusen upeasti tulkitsema "Suklaasydän". Se ujuttaa hienovaraisesti iskelmään svengaavan "piilo" –jazz komponentin. Valasteen erinomainen vispiläkomppi on ollut yksi tärkeä elementti matkalla ihmisten sydämiin.

Valaste soitti Hämeen bändissä vuoteen 1959, jonka jälkeen rumpupallille istuutui toinen legenda, silloin vielä nuori Porilaislähtöinen Ilpo Kallio.

1957 Yleisradio perusti musiikkitoimittaja erkki Melakosken työvoittona big bandin, joka sai nimekseen Radion Tanssiorkesteri. Tämä UMO:n edeltäjä toimi projektiluontoisesti soittaen noin kerran kuukaudessa tunnin mittaisen radio-ohjelman. Tähän upeaan kokoonpanoon valikoituivat suomalaiset alansa ehdottomat huippumuusikot. Valaste soitti 50-luvulla kaikki RTO:n keikat ja näkyy arkistokuvissa rumpupallilla vielä 1966 big bandin ehtoopuolella. 60-luvulla RTO:ssa soitti toki muitakin rumpaleita. Orkesterin vieraana esiintyi myös tasokkaita ulkomaisia solisteja mm. ruotsalainen Monica Zetterlund.

1959 Valaste liittyi Jaakko Salon Orkesteriin, jossa soittivat kapellimestarin lisäksi basisti Erkki Seppä, ja kitaristi Heikki Laurila. Heikki Kahila mainitsee, että tässä kokoonpanossa soitti siihen aikaan Suomen paras komppi. Jaakko Salon Yhtye teki Scandia-Musiikki Oy levy-yhtiölle satoja levytyksiä. Orkesteri myös keikkaili ahkerasti ja Kahila muistaa tavanneensa Valasteen ensimmäisen kerran jo 50 –luvun lopussa Varkaudessa, missä Kahila toimi paikallisen tanssipaikan juontajana ennen Helsinkiin muuttoaan. Sielläkin Jaakko Salo kera Valasteen vieraili useita kertoja, joten keikat eivät rajoittuneet pelkästään pääkaupunkiseudulle. Kahilan mukaan Jaakko Salon Orkesterin jäsenet muodostivat keskenään huikkeen aivoriihen, jonka huumori oli erikoistunut verbaliikkaan ja sanaleikkeihin. Tärkeä vivahde oli, että huumoritaso pidettiin tiukasti vesirajan yläpuolella.

Suomen kansa sai myöhemmin näistä maistiaisista 60-70 luvun TV-sketsisarjassa ”Ilkamat” ja UIT-produktioiden esityksissä. Tämä bändi esiintyi paljon firmojen ja yksityistilaisuuksien ohjelmansuorittajana. Yksi ikimuistoisia on Eduskunnan pikkutunneille venyneet kosteat jatkot. Valaste sai tuekseen perkussionistin, kun juhlatuulella ollut Tasavallan Presidentti Urho Kekkonen liittyi orkesteriin marakasseja heiluttelemaan.

HELSINKI 1960-LUKU

Erkki Valasteen 60-luvun startti oli täysipäiväistä studiotyötä keikkojen lisäksi. Toimenkuvaan tuli lisäksi uusi elementti, televisio. 50-luvun puolivälistä haparoivia askelia ottanut tv-toiminta paisui 60-luvulla räjähdysmäisesti Ylen ottaessa sen siipiensä suojaan. Asiapitoisen ohjelman lisäksi myös viihteellisemmällä tarjonnalla oli kysyntä.

Jukka Virtasen, Aarre Elon ja Matti Kuuslan muodostama VEK teki suomalaisen tv-viihteen pioneerityötä, johon Jaakko Salo toi osaltaan myös vahvan ja laadukkaan musiikkipanoksensa. Jaakko Salon Orkesteri, Scandia-kompiksikin mainittu, ryhtyi esiintymään vakituisesti näissä ohjelmissa ja siitä tuli kivijalka myös muihin isompiin tv-tuotantoihin, johon palkattiin isommilla kokoonpanoilla varustettuja orkestereita ja big bandeja. Näissä 60-luvun mustavalko-ohjelmissa soitti erittäin vakiintunut n. 20-30 muusikon ydinryhmä, joka oli varsin muuttumaton lähes koko vuosikymmenen. Ylen arkistosta löytyy esim. tv-sarja Helläappäs Hetkeksi , jossa valaste esiintyi koko sarjan jaksoissa, joita oli 14 kpl. Kuka muistaa?

Jatkuva esillä olo televisiossa teki Erkki Valasteesta Suomen tunnetuimman rumpalin. 60-luvun alkupuolella Eki perusti nimeään kantavan Erkki Valasteen Orkesterin. Vaikka bändi menikin Valasteen nimissä, taisi sen varsinainen Primus Motor kuitenkin olla basisti Erkki Seppä.

Lill-Jörgen Petersen kertoo muistelmissaan, että Sepällä oli joskus hivenen rasittavakin tapa soittaa ilmoitusluontoisesti, esim. että huomenna on studiokeikka klo 10.00. Lill-Jörgen sanoi kerran Sepälle piruuttaan, että ei käy. Hän on huomenna klo 10.00 sillä ja sillä hammaslääkärillä. Viiden

minuutin kuluttua Peterseneillä soi uudestaan puhelin ja Seppä kertoi tarkastaneensa asian: "Sinulla ei ole varattuna hammaslääkäriaikaa, joten siis huomenna klo 10.00 . . ."

Bändin muut jäsenet olivat kitaristi Heikki Laurila ja pianisti Matti Konttinen. Laulusolisteina toimivata Vieno Kekkonen, Seija Simola ja Carola, jonka kanssa Eki lyhyesti seurustelikin. Vieno Kekkonen kertoi, että pääkaupunkiseudun lisäksi he keikkailivat myös ympäri Suomea.

Valasteella oli niinkään huippumuusikoista koostunut lyhytikäinen laulupainotteinen ryhmä The Valastones. The Valastones levytti muutaman singlen 1964, mutta se ei kerinnyt koskaan muodostumaan homogeeniseksi lauluryhmäksi muusikoiden sovittamattomien aikataulujen vuoksi.

Valaste soitii myös vakituisesti myöhemmin Yleisradion viihdepäälliköksi kohonneen Erkki Melakosken Orkesterissa. Erkki Melakosken Orkesteri teki myös erittäin paljon televisiotyötä ja taustoja musiikkiohjelmiin. Ajan hengen mukaan ohjelmatedoissa riitti kapellimestarin nimi. Muusikot jätettiin aina reilusti mainitsematta. 60-luku oli Valasteen levytysuran työntäyteisin vuosikymmen.

MESTARIN JÄLKI

Kun lähtee analysoimaan Valasteen soittotyyliä, ensimmäinen huomio kiinnittyy erinomaiseen svengiin ja vispilätyöskentelyyn. Ekin vispiläkomppi oli aikanaan laadultaan sitä luokkaa, että muutama haastatteleman muusikko oli valmis nimeämään hänet erääksi pohjoismaitten parhaimmistoon kuuluvaksi.

50-luvulla äänentoistollisista syistä oli luonnollista, että sen aikaiset rumpalit käyttivät keikoilla paljon vispilöitä ja varmaankin juuri sutikompin salaisuudet ovat se osa-alue, jota vanhat mestarit voisivat vieläkin opettaa nuoremmilleen alan muusta kehityksestä huolimatta.

Muusikkotoverit kuvailivat Valastetta erittäin musikaaliseksi kaveriksi, nimenomaan SOITTI rumpuja. Keikoilla hän sääti volumeansa hienovaraisesti pitäen soittonsa tarkassa balanssissa muiden suhteen. Hän myös reagoi salamannopeasti muiden muusikoiden "syöttöihin" mikä tietenkin on jazz-rumpalin perusedellytyksiä.

Kai Lind mainitsi, että hän vanhana rumpalina kiinnitti huomiota Ekin kykyyn käsitellä erilaisia tahtilajeja. Ne eivät koskaan tuntuneet tuottavan Valasteelle minkäänlaisia vaikeuksia.

Basisti Pentti Vuosmaa kuuli Valasteen soittoa jo 50-luvun alkupuolella Olavi Koskelan Orkesterin patteristina. Vuosmaa sanoi Ekin siihen aikaan nuorena hurjapäänä erottuneen heti kaikista muista rumpali-aikalaisistaan. Valasteen ote silloin oli temperamenttinen ja hän antoi tulla tarvittaessa isolla "forcella", joka siihen aikaan oli ennen kuulumatonta. Hennosta varresta huolimatta Eki tinttasi tarvittaessa lujaa ja ruuti oli muutenkin kuivaa vielä uran tässä kehitysvaiheessa.

Ossi Runne kertoi, että studiotyöskentely Valasteen kanssa oli helppoa. Valaste tutustui sovituksen ja soitti sen alta pois. Valaste oli mukava työkaveri, ei purnannut turhista, hoiti studiossa asiansa leppoisasti ja loi rentoa ilmapiiriä. Kaiken kaikkiaan Ekin kanssa yhteistyö oli mutkatonta ja hänellä onnistui kaikki, mitä silloin vaadittiin. Paremminkin Runnen mieleen olisi jäänyt, jos asiassa olisi ollut jotain ongelmia.

Rumpali-legenda Ilpo Kallio oli Ekin hyvä ystävä aina 1960-vuodesta hamaan loppuun saakka. Hänen mukaansa Valaste hallitsi aikalaisistaan poiketen hyvin myös beat-tyylin, joka hyvin monelle muulle sen ajan rumpalille oli todellinen "Terra Non Grata". Valasteen taimi oli myös hyvä, josta tietenkin kielii runsas studiotyöskentely klikkivapaassa ympäristössä.

Aarno Raninen ryhtyi Helsinkiin saavuttuaan Discophonin levytyspomoksi. Hän tutustui Valasteeseen ensin studioympäristössä, sitten keikoilla. Raninen ylistää Valasteen poikkeuksellisen hyvää nuotinlukua ja käsityskykyä. Valaste oli hyvä Big Band rumpali, mutta soveltui myös erinomaisesti pienempiin comboihin tuoden todella maukkaan panoksen soittotonttiinsa. Kokkolalainen edesmennyt swingrumpali Folke Neunstedt tuskaili minulle, että aina kun Ekille erehtyi näyttämään jotakin, mitä oli suurella vaivalla treenikämpällä puurtanut, Eki soitti sen heti sata kertaa paremmin. ”Se lensi tosiaan omalla planeetallaan”. Valastehan oli erinomainen lappukundi, mutta vähemmän tunnettua on, että hän myös jonkin verran lauloi studiossa taustoja. Kai Lind muisteli, että esim. Kari Kuvvan ”Hum Buugi” kappaleessa vuonna 1967, hän lauloi taustoja Ekin kanssa.

Olettaisin Valasteen laulavan kööriässä myös 1960 levytyksessä Olavi Virran Hopeinen Kuu – kappaleen Quarda Qe Luna –osiossa. Valasteen käsiala äänilevyillä oli tarkkaa ja svengaavaa soittoa siten, että koko paketti kuulostaa hyvältä ilman turhia briljeerauksia. Suurenmoisen kontrastin tähän sitten tuovatkin esim. 1970 äänitetty Kirkan Mamy Blue, jossa muutaman säkeen jälkeen Valaste ryhtyy fillaamaan tavoistaan poiketen tyyliin, joka saa kirjoittajan esim. autoa ajaessaan radiota kuunnelleen kannustamaan mestaria tyyliin: ”Hyvä Eki. Näytä niille!” Myös Hopeisen Kuun loppuvyörytys outrossa on aika anarkistinen.

Erinomainen sovitus löytyy Elviksen Flaming Star biisistä tehty Timo Jämsenin 1961 levyttämä Kohtalon Tähti. Siinä toimii kaikki! Hyvän tekstin lisäksi Matti Viljanen on ujuttanut mukaan alkuperäisestä poiketen tyylikkään hanuritontin ja Valasteen maaginen mallettikomppi viimeistelee kokonaisuuden. Tämä ei ole suomi-iskelmää, vaan voidaan puhua yhdestä maamme ensimmäisistä oikeista rock-levytyksistä osan tekijöidensä epäilyttävästä taustasta huolimatta.

Rytmi-lehden haastattelema Valaste mainitsee esikuvikseen mm. Max Roachin sekä Suomessa hieman vähemmän tunnetun Shelly Mannen, jonka vaikutus kuuluu Ekin vispiläsoitossa.

- Big Band soitto oli Ekin leipä, siinä se oli Suomen ykkönen, mainitsi Erik Lindström.

Yksi tärkeä osa ammattimaista pakettia oli myös pukeutuminen. Valaste esiintyi aina tyylikkäässä, moitteettomissa puvuissa, joka loi kokonaisuudesta ammattimaisen kattauksen. Tämän voi helposti tarkistaa esim. erinomaisesta Ylen arkistosta löytyvästä videopätkästä [Ennen Etuäänitystä](#), jossa Valaste loistaa soittonsa lisäksi hienolla ulkoisella olemuksella. Kaikki on tiptop taskuliinaa myöten.

- Me oltiin kaikki aina tyylikkäästi pukeutuneita, kertoi saksofonisti Sven ”Nagu” Nygård puhelinhaastattelussani.

Tämän todistin omin silmin, Nagu soitti Folke Neunstedtin muistojameissa Kokkolassa 2001. Veteraanifonisti soitti komeasti hillityssä puvussaan. Työmiehen viivat olivat kohtuullisen kaukana. Valaste menestyi Rytmi –lehden rumpaliäänestyksissä 1954 vuodesta eteenpäin ollen aina viiden joukossa pienin sijavaihteluin. Ilpo Kallion mukaan Eki oli kuunnellut jo Kokkolan aikoinaan paljon jazz-musiikkia ja seurasi alaa kiinnostuneena levyjä keräten. Tämä sivistys käy hyvin ilmi Rytmi-lehden teettämässä sokkokuuntelutestissä, jossa Valaste nimeää oikein aika haasteellisiakin pähkinöitä. Käsi pystyy, joka tunnistaa esim. rumpali Charlie Persipin levyttä soittotyylin perusteella.

Olli Hämeen bändi teki myös kiertueillaan koulutustoimintaa ja Valaste lieneekin ensimmäisiä rumpuklinikoiden vetäjiä maassamme.

Myös Suomen Jazz & Pop-arkistossa on juliste musiikkileiri-viikonlopusta, opettajina Valasteen lisäksi mm. Herbert Katz ja Jukka Havisto.

Rytmi-lehdessä 7/1958 Eki antaa artikkelin verrata ”Lautasten” saloista höystettynä aikansas viehättävällä terminologialla. Artikkelissa vilahtelevat käsitteet High-hat, Top-lautanen jne. ”Top-lautanen on orkesterin valtimo jatsin soitossa”.

60-LUVUN LEVYTYKSET

60-luku, etenkin alkupuoli, on ollut Erkki Valasteen ehdotonta huippukautta. Silloin hän keikkojen ja radiotyön ohella työskenteli myös Suomessa juuri aloittaneen television parissa. Valaste oli luonnollisesti mukana sen ajan keskeisissä levytyksissä, joita seuraavassa hivenen luettelon omaisesti valotan. Olavi Virta ja Laila Kinnunen ansaitsevat muita väheksymättä omat pienet erilliset lukunsa.

Reijo Taipale

- Satumaa (1962)
- Tähdet Meren Yllä (1964)

Irwin Goodman

- Ei Tippa Tapa (1966)
- Juhlavalssi (1968)

Four Cats

- Suuret Setelit (1964)
- Painu Pois Jack (1964)

Pepe Willberg ja Jormas

- Saat Miehen Kyyneliin (1967)
- Rööperiin

Kari Kuuva

- Tango Pelargonia (1964)
- Lärvätsalo Go Go

Carola & Lasse Mårtensson

- Mä Lähden stadiin (1967)

Lasse Mårtensson

- Tien Kuningas (1965)
- Laiskotellen (1964)

Carola

- Kielletyt Leikit
- Ei Aina Käy Niin Kuin Haaveillaan
- Nousee Päivä, Laskee Päivä

Danny

- Kauan
- Piilopaikka

Tapio Rautavaara

- Yölinjalla

Tamara Lund

- Sinun Omasi
- Olen Mikä Olen

Henry Theel

- Köyhä Laulaja

Georg Malmsten

- Saariston Sirkka

Saukki ja Pikkuoravat Tuotanto

Metro-Tytöt

- Rakasta Kärsi ja Unhoita (1954)
- Äidin Syntymäpäivä
- Surujen Kitara

Irwin Goodman

- Ei Tippa Tapa
- Juhlavalssi
- Meni Rahahommat pieleen

Tapani Kansa

- Delilah
- Varkain Vien Tai Lainaan (19729)

Hector

- Palkkasoturi

Ismo Kallio

- Arabi Ahab
- Jäkätijäk

Kari Kuuva

- Pikku Nina
- Lärvätsalo Go Go

Eero ja Jussi

- Preerian Jouluyö

Jussi Raittinen

- Kuuletko Likka

Mimmi Mustakallio

- Varkaat ja Kulkurit

M.A. Numminen

- Teetä Kahdelle

- Kaiken Saat

Johnny

- Hyvin Menee Kuitenkin

Eino Grön

- Seinälläkin On Korvat

Paula Koivuniemi

- Perhonen

Olavi Koskelan Orkesteri ja Olavi Virta

- Kaunein Ruusu (1952)

Eila Pellinen

- Kultaiset Korvarenkaat

- Särkyneen Toiveen Katu

Fredi

- Oy Sanoi Hän Pa

Brita Koivunen

- Suklaasydän

- Kasakkapartio

- Tuoll On Mun Kultani

Reino Helismaa

- Kotihipat

Juha Vainio

- Matkarakastaja (1971)

Olavi Virta

Erkki Vlaste tutustui Olavi Virtaan jo 50-luvun alussa, levyttäen hänen kanssaan aina Johtaja Virran ehtoopuolelle saakka. Valaste myös keikkaili Virran kanssa jonkin verran.

Tästä löytyy maukas tilannekuvaus Kalle Holmbergin kirjassa Oikea Suora. Virran ja Valasteen tärkeä kulminaatiopiste on Scandian kausi, joka edustaa Virran levytuotannossa ehdotonta huippua.

Lasse Mårtenson

- Tien Kuningas

- Yeh Yeh

Irina Milan

-Kuljen Vaikka Paljain Jaloin

Valasteen Euroviisulevytykset**Laila Kinnunen**

- Valoa Ikkunassa

Marion Rung

- Tipitii

Lasse Mårtenson

- Laiskotellen

- Aurinko Laskee Länteen

Ann-Christine

- Playboy

Robin

- Prinsessa

Tapio Heinonen

- Solenzara

Seppo Hanski

- Erehdyin Kerran

Sammy Babitsin

- Kuin Tuhka Tuuleen (1972)

Erkki Valasteen Orkesteri

- KPV-Humppa

TOP 20 VALASTEEN OLAVI VIRTA LEVYTYKSIÄ (ei paremmuusjärjestyksessä)

Hopeinen Kuu	Luonnonlapsi
Yö Kerran Unhoa Annoit	Sä Et Kynneltä Nää
Punatukkaiselle Tytölle	Yksinäisyys
Johnny Mua Muistathan	Amor Amor Amor
Punaiset Lehdet	Tuummansininen Sävel
Moody River	Menneitä Muistellessa
Leirinuotiolla	Kylmä Rakkaus
Soria Moria	Jää Hyvästi Armas
Papan Mambo	Skokiaan

Laila Kinnunen

Erkki Valaste toimi rumpalina jo Kinnusen debyyttisinglillä. Valaste teki erittäin paljon yhteistyötä Laila Kinnusen kanssa niin levyillä, keikoilla kuin televisiossakin.

TOP 20 VALASTEEN LAILA KINNUNEN LEVYTYKSIÄ (ei paremmuusjärjestyksessä)

Lazzarella	Käy Ohitsein
Pojat	Mandshurian Kummut
Ipaneman Tyttö	Sä Kaunehin Oot
Epävireiset Sydämet	Soittajapoika
Kun	Kun Erottiin
Muistojen Bulevardi	Katariinan Kamarissa
Yhden Nuotin Samba	Josef
Yön Äänet	Rinnakkain
En Vastaa Jos Soitat	Kehtolaulu
Älä Kiusaa Tee	Näitkö Sen

VALASTE ELOKUVISSA

Elonet –sivuston mukaan, runsaan televisiotyöskentelyn lisäksi, Valaste esiintyi valkokankaalla näyttelijänä yhteensä 11 elokuvassa. Elokuvissa Eki näytteli aina omaa itseään, eli rumpalia. Paljonko hän oikeasti on soittanut niihin taustoja, on hämärän peitossa. Ensi esiintyminen tapahtui jo 1954 aiemmin mainitussa elokuvassa.

1960 tehtiin Osmo Harkimon ohjaama Jatsia Vanhassa Talossa, jonka tapahtumat sijoittuvat rumpali Pekka Mäyrämäen perustamaan jazz-klubiin Albertinkadulla. Leffa oli lyhyt dokumentti klubin musiikitoiminnasta esittäen klubin vakiojäseniä sekä sen ajan Suomen huipusoittajia svangaamassa kuin hirvet. Mäyrämäki kertoi kirjoittajalle, että kuvaukset suoritettiin Mäyränkolossa ja musiikin äänitys Kulttuuritalolla. Filmi on erittäin arvokas pala suomalaista jazz-historiaa.

1962 Erkki Kivikoski ohjasi lyhyt elokuvan EP-X-503, joka on kertomus erään jazzsävelmän synnystä. Elokuva konkretisoi Pentti Lasasen, Heikki Laurilan, Erkki Sepän, Nacke Johanssonin ja Valasteen levytyspuuhia Kulttuuritalon lavalla. Dokkari on kiehtova ajankuva ja löytyy [YouTubesta](#). Kirjoittajaa lämmittää erityisesti Valasteen Spede-tuotanto elokuvista Millipilleri 1966 ja Pähkähullu Suomi. Isäni vei minut viisivuotiaana katsomaan Millipilleriä Kokkolan Rex-

elokuvateatteriin. Hyvä pätkä Valasteesta on myös jo aiemmin mainitussa **Ennen Etuäänitystä**. Siinä käytännössä Radion Tanssiorkesteri jammailee ennen varsinaista studiosessiota. Suosittelen.

DUKE ELLINGTON

Duke Ellingtonin Orkesterin vierailu maaliskuussa 1964 jää suomalaisen Jazz-musiikin historiaan. Ellingtonin oli määrä antaa Kulttuuritalolla kaksi Paavo Einiön järjestämää konserttia. Molemmat olivat loppuunmyytyjä. Ellingtonin saapuessa ryhmineen Suomeen, orkesterin maailmankuulu rumpali Sam Woodyard linnottautui Hotelli Vaakunan baariin ja oli kohta soittokelvottomassa tilassa. Tuli akuutti ongelma, mistä mitat täyttävä rumpali tilalle.

Seuraavista tapahtumista on olemassa montakin versiota. Innoissani kerron ne kaikki.

Paavo Einiö kertoo kirjassaan, miten hän törmäsi Kulttuuritalon salin puolella Valasteen Ekiin pyytäen tätä pikapalaveriin. Eki seurasi Einiön perässä täydellisenä kysymysmerkinä.

Erkki Pääli puolestaan kertoo kirjassaan Riemutoimittajan Kintereillä, miten hän oli paikalla, kun Einiö soitti Valasteelle selittäen tukalan tilanteen. Vaasalainen jazz-historioitsija Seppo Lemponen haastatteli Kokkolan Midnight Jazz-festivaaleilla Valastetta ja Eki kertoi, miten Paavo soitti hänelle, kysyen kautta rantain, omistaako Eki smokkia. Eki oli vastannut, että kyllä omistaa, mutta on menossa illalla Ellingtonin konserttiin. Paavo oli vastannut surin piirtein, että oli itsekin tulossa juuri tuohon aikaan.

Haastatteleman Pälli kertoi, että Einiö sai käyttää kaikki diplomatiansa, lievän kiristyksen, sekä selvää Suomen rahaa, että sai vaivoin Valasteen suostumaan tähän epäkiitolliseen tehtävään. Kun Eki smokkeineen saapui Kulttuuritalolle, lähti Einiö viemään häntä Ellingtonin juttusille. Ellingtonin bändissä sattui ja tapahtui aina, joten tämä koetinkivi oli vain yksi monista Herttuan tielle osuneista.

Einö kertoo Valasteen kysyneen, missä nuotit ovat. - Niitä ei ole, seuraa vain mitä me teemme. Ja sen sanottua Ellington tarttui Ekiä kädestä ja lähti esittelemään tätä leegiolle maailman huippusoittajia. Kun sitten Duke Ellington orkestereineen asteli Kulttuuritalon lavalle, katseet osuivat rumpupallille ja yleisössä kävi kohahdus. Yleisölle kerrottiin, että Woodyard ei ollut vielä päässyt paikalle "lentoliikenteen ongelmien" takia.

Viitasaarelainen vibrafonisti Juhani Okkonen muistelee, että ennen konserttia soittajien keskuudessa olisi kiertänyt jonkinlainen huhu illan miehitystä koskien. Kun Okkonen kuuli että Valaste mahdollisesti olisi puikoissa, ei hän nuorena punaposkisena soittajan nähnyt asiassa edes mitään ongelmaa. Totta kai Eki klaaraisi.

Aarre Elo kertoo: Kun me kundien kanssa huomattiin, että Eki oli rummuissa, niin Ekihän sai helvetinmoisen suksen . . .

Orkesteri aloitti varman päälle tutuilla standardeilla. Niin ikään paikalla ollut Jukka Haavisto kertoi Ellingtonin alkaneen hymyilemään helpottuneesti kuin jokoavain kun homma alkoi toimia. Haavisto lisää tosin viisaasti, että luultavasti lme olisi ollut sama vaikka homma ei olisi toiminutkaan. Jenkit osaavat.

Ossi Runne huomioi, että kun homma alkoi kulkea rupesi Ellingtonin trumpettisektio välittämään Ekille infoa aksenteista. Runnen mukaan oli onnekasta, että soittokunnoltaan Valaste oli juuri tuolloin uransa huipulla ja juuri oikea valinta tähän vaativaan tehtävään.

Rutinoituneen Valasteen paineita kuvaa hyvin anekdootti, jonka hän kertoi Seppo Lemposelle. Eki oli päättänyt varmistaa konsertin aikana, että vispilät varmasti löytyvät, joten hän varmuuden vuoksi istui niiden päällä. Kun Ellington sitten näytti että seuraavaksi vispilät ei Ekillä ensin ollut aavistustakaan mistä ne mahtaisivat löytyä.

Ilpo Kalliolle Eki ihmetteli Woodyardin tuplasetin löysähköjä vireyksiä. Haaviston mukaan Ellington soi Valasteelle jopa nelosia.

Heikki Kahilalle on myös Elon tapaan jäänyt mieleen Ekin saama valtava suosio ja yleisön kannustus. Myös soitto kuulosti hyvältä ja svengaavalta.

Eräs kolleega kiteytti keikan sanomalla, että Eki soitti varovasti ja hyvin. Konsertin ensimmäinen osuus saatiin päätökseen ja puoliajalla Ilpo Kallio ohitti salin tutut vahtimestarit ja löysi näyttämön takaa järkyttyneen ja euforisen Valasteen. Arvokas pala historiaa saatiin myös talteen, kun Kallio näki omin silmin, miten Ellingtonin henkilökohtainen avustaja silitti silitysraudalla Ellingtonin peruukkia.

Puoliajan jälkeen lääkärin virvoittelema Sam Woodyard istuutui setin taakse ja soitti keikan loppuun. Jälkimmäisessä konsertissa ei ongelmia enää ollut ja Einiön mukaan Eki sai yleisön joukossa nauttia musiikista. Tilaisuus myös radioitiin Ylen toimesta ja Kallio muistaa kuunnelleensa nauhaa myöhemmin Ekin kotona. Radio Keskipohjanmaa halusi minulta pientä haastattelua Valastetta koskien ja pyysin heitä järjestämään ko. nauhan. Löytyneellä äänitteellä Ellington esittelee rumpaliksi Woodyardin, joten etsintä jatkuu. Ylen äänityspäiväkirjoissa on vedenpitävä merkintä, missä mainitaan Ellingtonin konsertti Kulttuuritalolla ja Erkki Valasteen nimi, joten toivottavasti ei ole jyrätty (nauha on nyttemmin löydetty Ylen arkistoista). Minä henkilökohtaisesti uskoin tämän tarinan vasta luettuani sen 1989 Valasteen nekrologista Helsingin Sanomissa. Sitä ennen luulin aina vanhojen muusikoiden vain ”maidottavan” meikäläistä. Sanoinkin aina, että onhan Esa toki maalta, mutta ihan noin maalta ei Esakaan ole. Vaikka kuussakin on käyty, Kokkolasta on kuitenkin pitkä matka Duke Ellingtonin Orkesterin rumpupallille.

ERKKI VALASTEEN LEVITYSURA

Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusjärjestö Gramex ry perustettiin Suomessa vuonna 1961. Perustajajäsenien joukossa oli myös Erkki Valaste. Gramex valvoo äänitteillä esiintyvien taiteilijoiden sekä äänilevytuottajien korvauksia ja niiden maksattamisen oikeisiin osoitteisiin. Suomessa oli tehty mittavasti levytyksiä jo ennen vuotta 1961 ja silloiset Gramexin toimihenkilöt ryhtyivät suur urakkaan yrittäessään selvittää keitä oli mukana missäkin roolissa aikaisemmissa levytyksissä. Tämä savotta ei ollut helppo ja niin historiaan jäi väkisinikin puutteellisuksia.

Kai Lind esim. mainitsi kirjoittajalle, että hänelle soitettiin konkurssiin menneen Musiikki Westerlundin jäämistöstä. Lind vastasi, ettei hän uskalla ottaa sellaista riskiä nimeämällä muusikoita levytyksiin, jotka eivät sitten pitäisikään paikkansa.

Erkki Valasteen virallinen Gramex-tilaston mukainen kappaleluku on 1822 ensilevytystä. Tämä luku ei pidä paikkansa. Valasteen aloittaessa 1950-luvun alussa levytysuransa, jää tarkan dokumentoinnin ulkopuolelle reilut kymmenen vuotta. Gramexin tilastoista toki löytyy levytyksiä 50-luvulta, mutta jos verrataan Ekin oikean käden basisti Erkki Sepän (Seppä jo syntyessään) levytysmäärään 2766 kpl, oltaisiin varmaan askelta lähempänä totuutta. Tämä komppipari nakutteli 50-60 luvulla Nykänen-Rantanen tyyliin täsmätyönä virallisia levytystaltiointeja sarjatulella. Esim. Reijo Ikävalko kertoo kirjassaan Valoa Ikkunassa nuoren Laila Kinnusen hermoilleen ensilevytystään Maruzella seuranaan Valste ja kumppanit. Tarkennetaan sen verran, että Valaste ja kumppanit eivät luultavasti hermoilleet. Ossi Runne puolestaan kertoi kirjoittajalle soittaneensa trumpetti/rummut dueton Ekin kanssa Brita Koivusen hienossa levytyksessä Minka. Samanlainen duetto on muuten nähtävissä/kuultavissa television 60-luvulla tuottamassa mm. Leo Jokelan tähdittämässä ohjelmassa yövärtijä. Näitäkään taltiointeja Valasteen virallinen

levytyshistoria ei tunne. Valasteen monipuolista levytysuraa tarkasteltaessa melkein unohtuu, että hän oli aikansa johtava jazz-rumpali. Levytysten kirjo on niin monipuolinen, että tuntuu kuin hän olisi jättänyt jälkipolville ainoastaan Päivi Mäkisen laulavan Lulu-koiran studiosession.

Valasteen 50-luvun kirjoihin viedyissä levytyksissä esiintyvät luonnollisesti kaikki maamme eturivin artistit ja muusikot. On tärkeä huomioida, että 50-luvulla ei Suomessa toiminut kuin yksi sen aikaiset laatustandardit täyttävä studio, joten rumpalille studioon meno ei todellakaan ollut jokapäiväistä rutiinia. Tämä homma oli käytännössä vain muutaman rumpalin tontti maassamme. Lisäksi sessiot olivat siihen aikaan 100% live -soittoja, eli silloin ei liiemmästi neljän onnistuneen tahdin rumpuraita -looppia kopioitu. Näissä sessioissa soittaneet muusikot olivat armottoman rutinoituja kovanaamoja, semminkin kun aika vielä suosi levytyksissä suuria kokoonpanoja. Virheisiin ei ollut varaa. Eipä silti, ei niihin ole varaa nykyäänkään. Erkki Valasteen 50-luvun levytyksissä esiintyvät artisteina mm. Olavi Virta, Harmony Sisters (ruotsiksi Tunnelbana Flickor), Georg Malmsten, Reino Helismaa, Tapio Rautavaara, Seija Lampila, Erkki Junkkarinen, Helena Siltala, Brita Koivunen, Annikki Tähti, Jörgen Petersen jne.

Valaste levytti eri kapellimestarien mm. Toivo Kärjen, George De Gozinkyn, Ossi Runteen, Matti Viljasen, Erik Lindströmin kokoonpanoissa. Kaiken kaikkiaan koko 50-luku on ollut Ekillä erinomaisen kiireinen, kun huomioidaan studiotyön lisäksi radio, elokuvateollisuus ja jatkuva keikkailu.

Kauko Saari kertoi olleensa 50-luvulla konsertissa, jossa orkesteri esitti lyömäsoittajan kiirastulena mainitun Ravelin Boleron. Kake meni sinne ystävänsä, jo edesmenneen kontrabasisti Pentti Tiensuun kanssa. Tiensuuhan tunnettiin myös laulajatar Annikki Tähten aviomiehenä. Annikki Tähti puolestaan mainitsi maakunnissa pystysolistikeikkoja mappi kainalossaan suorittaessaan, että usein paikallisen orkesterin basistin paras bassonkuljetus oli basson kotiinkuljetus. Kyseessä oli siis rautaisen keikan sijasta peltinen keikka.

No, joka tapauksessa Erkki Valaste toimitti virvelirumpalin virkaa tässä pianissimosta forteen lineaarisesti paisuvassa mahtiteoksessa.

En ole koskaan ennen sitä enkä sen jälkeen kuullut Bolerosta yhtä mestarillista versiota. Eki nosti volumea erittäin hienovaraisesti kierto kierron jälkeen halliten tarkasti dynamiikkaa, soittamatta teosta tukkoon ennen aikojaan. Se oli upea suoritus. Olimme Penan kanssa otettuja.

Mikä tämä orkesteri/sinfoniakokoonpano oli, sitä Kake ei enää muista. Tästä asiasta en ole oikein saanut selvää, koska Valaste mainitsi Helsingissä 50-luvullatapaamalleen kokkolalaiskaverilleen, että täälläkin settirumpalit lukevat aika vähän nuotteja, joten hänellä on ollut hyvät markkinat isoissa produktioissa. Kuka tietää tästä enemmän? 50-luvun dokumentointi on joka tapauksessa lapsenkengissä, kun sitä verrataan Valasteen 60-luvun levytuotantoon.

Edellä on satunnaisia poimintoja, mitä nyt sattui Gramex-listoilta silmään pistämään. Valaste on tehnyt esim. artisteille Olavi Virta, Laila Kinnunen, Irwin Goodman, Georg Malmsten ja monelle, monelle muulle kymmeniä raitoja.

Hän oli kitaristi Heikki Laurilan kanssa Scandia-yhtiössä toimiessaan ensimmäinen kuukausipalkattu studio-muusikko Suomessa kevyen musiikin alalla.

Hän soitti Toivo Kärjen levytyksissä, teki yhteistyötä Georg De Godzinskyn kanssa. Mm. Erik Lindströmin, Ossi Runnen (sic), Rauno Lehtisen, Matti Viljasen, Esko Linnavallin, Aaro Kurkelan, Heikki Laurilan Studio-Orkesterit ym. olivat Valasteen vakio työtehtäviä.

Radion Tanssiorkesterin lisäksi Suomessa toimi myös Godzinskyn kapellimestaroima Radion Viihdeorkesteri jousivetoisesti. Jos siellä tarvittiin kontra/rumpusetti yhdistelmää, vahvistivat rivejä Valaste ja Erik Lindström. Näin tapahtui mm. Monica Zetterlundin vieraillessa Suomessa. Kokonaan oma lukunsa on Erkki Valasteen jazz-levytykset mm. Esa Pethmannin, Olli Hämeen, Benny Baileyin, Brita Koivusen, M.A. Nummisen sekä 50-luvun johtavien kotimaisten jatsareiden

erillaiset levyttäneet kokoonpanot. Nämä ovat kuitenkin rariteetteja. Jazz-musiikkia ei valitettavasti silloinkaan päätynyt vinylille asti mitenkään vaivaksi asti.

ERKIN ERIKOISET LEVYTYKSET

- Yle kantanauha: Duke Ellingtonin orkesteri säestää kokkolalaista rumpali Erkki Valastetta Kulttuuritalolla 1964.
- Yle kantanauha: Toivo Kärki, Paul Granfelt ja Erkki Valaste, Rumba sordinoidulle trumpetilille ja kahdelle kirjoituskoneelle.
- Kenelle kaiutinkaapit: Batman ja Robin (1966)
- Peppi Pitkätossu: Mari Laurila (1969)
- Saku Sammakko: Brita Koivunen (1961)
- Haaskalinnut Saalistaa: Spede Pasanen (1969)
- Viikatemies: Kivikasvot (1966)
- Pornolaulu: Simo Salminen (1969)
- Saukki Ja Oravat: Koko Tuotanto
- Vesa-Matti Loiri: Bronttosauruksen Yö (1972)

PIENIÄ HUOMIOITA SOITTOVEHKEISTÄ

Kokkolassa aloittaessaan Ekin ensimmäiset rummut olivat toki aidoilla vasikan-nahoilla päällystettyjä, jotka keikkapaikalle vietäessä piti lämmittää lampuilla oikeaan viritykseen ruuvaamiseen lisäksi. Työläyden palkitsi toisaalta niiden erinomainen soundi. Perimätiedon mukaan Valaste käytti mm. Lefima merkkiä itäsaksalaisia rumpuja. 50-luvun promokuvissa (mm. Olli Hämeen Orkesteri) Mikkelin Jorma on tunnistavinaan englantilaisen Edgwaren, joka on allekirjoittaneelle täysin outo merkki. Isaskar Keturin Ihmeelliset Seikkailut elokuvan klipistä asia varmistuu, tai ainakin se, että setti kuuluu Boosey & Hawkes rumpuperheeseen. Tämä Boosey lisäys tuli Rumputohtori Alagolta. Eli hyvä jätkät, niin sitä pitää!

50-luvun lopun valokuvissa Eki soittaa hetken valkoisella Premier –setillä, joka on kuitenkin varsin tilapäistä (bassorummun etukalvossa on bändin nimi). Kun maahamme alkoi saapua amerikkalaisia settejä, ryhtyi Valaste välittömästi käyttämään niitä. 60-luvun taitteessa hän soitti Gretschin midnight blue pearl moposetillä. Tässä numerossa olevassa haastattelussa Valaste jättää pelimiehenä suositeltavimman rumpumerkin ilmaan leijumaan. Liekö mielessä ollut edulliset rumpusupportit.

60-luvun puolessa välissä Valaste ryhtyi käyttämään Ludwigin Silver Sparkle 20”, 14”, 12” settiä. Lattiatomi näyttää harvinaiselta 14x16” korkealta paalulta, josta en kuitenkaan ole täysin varma. Valasteelle tilattiin maahantuojaan toimesta siihen aikaan uniikkiväri, jollaisia ei hetkeen muilla ollut. Onkohan jollakin tietoa Valasteen settien uusista hyvistä kodeista? Symbaaleina hän suosi aina ammattilaisuransa aikana Zildjianin peltejä. Tämä aiheesta yleisluonteisesti.

LIEVEILMIÖITÄ

60-luvulla Valasteen rajuun työtahtiin oli hiipimässä vaivihkaa salakavala demppaava elementti, alkoholi. Tämä asia ei ollut tuntematon muusikoiden keskuudessa, ei silloin, eikä nyt. On silti

vaikea verrata, minkälainen sodanjälkeinen Suomi oli nykypäivään verrattuna. Työtilaisuuksia oli runsaasti ja muissakin ammateissa kosteat lounaat olivat arkipäivää.

Valasteen levytyksien kvaliteetti oli erinomainen läpi 60-luvun, mutta 1967 televisioproduktioiden ykkösrumpalin vakanssin otti hoitaakseen Ilpo Kallio. Kesällä 1968 Valaste joutui Aarno Ranisen Orkesterin keikkamatkalla pahaan autokolariin kuljettajan nukahdettua rattiin. Mukana keikalla ollut Hase Walli kertoo Palava Kitara kirjassaan, miten Valaste makasi nokallaan autosta ulos lentäneenä tajuttomana pientareella. Ekin polvi vioittui tässä tällissä ja se ei Wallin arvion mukaan koskaan kuntoon tullutkaan. Walli mainitsee tämän olleen ainoan keikan, jossa hän pääsi soittamaan ihailemansa rumpalilegendan kanssa.

Kokkolalainen Eero Vantunen puolestaan muistaa, kun hän 60-luvun alkupuolella soitteli Ekin ovikelloa iltapäivällä. Erittäin väsynyt Valaste tuli avaamaan ja kun Vantunen kysyi, että olitko oikeasti tähän aikaan nukkumassa vastasi Eki: - Sä et ymmärrä, kuinka raskasta tää homma voi olla. Vaikka 70-luvulle tultaessa Valasteen tv-työt vähenivät, jatkui tiukka levytystahti.

AURINKO LASKEE LÄNTEEN

Erkki Valasteen 80-luku kului jo uraa jäähdytellessä. Eki teki edelleen levytyksiä jonkin verran lähinnä pienemmille firmoille. Viimeinen löytämäni äänite on vuodelta 1987 artistina Esko Laakkonen. Tallenne sisältää vanhaa tanssimusiikkia, mutta myös jazz-standardeja, kuten Sonny Boy, Piippolan Vaari jne. Ekin viimeiset levytykset olivatkin lähinnä perinteistä tanssimusiikkia.

80-luvun puolessa välissä opetusministeriö myönsi Valasteelle täyden taiteilijaeläkkeen. Kokkolassa on kaksi muutakin taiteilija- eläkkeen rumpuja ja lyömäsoittimia soittamalla ansainneita. He ovat Rainer "Sacy Sand" Sandkvist ja Folke Neunstedt.

1987 Valaste tuli kutsuttuna kunniavieraana Kokkolaan Midnight Jazz Festivaaleille. Toritapahtuman yhteydessä Kaupunginjohtaja Esko Lankila luovutti Valasteelle kaupungin mitalin. Eki oli festareilla soittamassa mukanaan tukku pääkaupunkiseudulla vaikuttavia jazz-veteraaneja, joiden kanssa hän jammaili myös satunnaisesti Helsingin päässä. Heitä olivat mm. Lauri Tornivuori, rumapali Harri Aaltonen, Matti Sarapaltio jne.

Minulle oli ilo tavata Eki kyseisen tapahtuman yhteydessä ja tulimme niin hyvin juttuun välittömästi, että herrasmiehenä Valaste kutsui minut kylään Mechelinin kadulle kyselemään lisää. Niin nuori mies aina ja hieman typerästi ajattelee: "aikaahan on loputtomasti, kyllä sitä ehtii . . .". Käymättä jäi.

Nyt kun olen ryhtynyt asioita tutkimaan, tämä asia kieltämättä vaivaa minua joka hetki enemmän. Ko. festareilla minulla oli niin paljon soittohommaa, etten osunut samalle keikkapaikalle Valasteen kanssa samaan aikaan, joten hänen live -soittoansa en kuullut koskaan. Veljeni Pasi Tarvainen sen sijaan oli Hotelli Vaakunan kesäterassilla, jossa varsin hauras Valaste köpötteli rumpusetin taakse. Pasi mielessä kävi, tuleekohan tuosta mitään. Kontrasti oli valtava, kun leveästi myhäilevä rumputaiteilija sitten soittikin aivan loistavasti svengaten. Sairauksista ei ole korrekta puhua, mutta on yleisessä tiedossa, että urheilutaustastaan huolimatta Valaste kärsi myöhemmin osteoporoosista, joka myös oli omiaan vetämään mieltä matalaksi. Tämä taas näkyi lisääntyneenä alkoholin kulutuksena. Erkki Valaste ehti uransa aikana levyttää ja esiintyä kaikissa medioissa ammattimaisesti neljä vuosikymmentä, tuhansissa ja taas tuhansissa eri keikkavariaatioissa. Kun mietitään vielä työn korkeaa laatua, voi sen edessä vain nöyrästi ottaa hatun pois päältä.

Erkki Valaste menehtyi sairauskohtaukseen kotonaan 22.3.1989. Muistotilaisuudessa muusikkojen tervehdyksen toivat Kai Lind, kitaristi Pekka Stevander ja rumpalit Matti Koskiala ja Esko "Rusina" Rosnell. Muistopuheessaan Koskiala toi esiin tärkeän havainnon kutsumalla Erkki Valastetta

ensimmäiseksi suomalaisiksi modernin ajan rumpaliksi. Rusina puolestaan heitti ruusun arkulle sanoen ”Opetit paljon”. Hänet myönsi kotimaiseksi esikuvakseen mm. Matti Oiling, Ilpo Kallio ja monet muutkin sen ajan rumpalit.

Erkki Valaste lepää Valasteen sukuhaudassa Hietaniemen Kaartin Hautausmaan osassa Helsingissä. Kiitän kaikkia tähän artikkeliin arvokasta apua antaneita ihmisiä nimeltä mainiten Erik Lindströmin, Ossi Runnen ja Ilpo Kallion. Gramex ry:n Riitta Pelliä kiitän viisaista neuvoista, joita ilman tämä juttu ei olisi ollut mahdollinen.

Valaste jatkaa aineetonta keikkailuaan edelleen erilaisissa medioissa. Voisin päättää tämän artikkelin löysästi Juice Leskistä mukailten laajempuna kumarruksena jo rivistä poistuneiden huippumuusikoiden suuntaan:

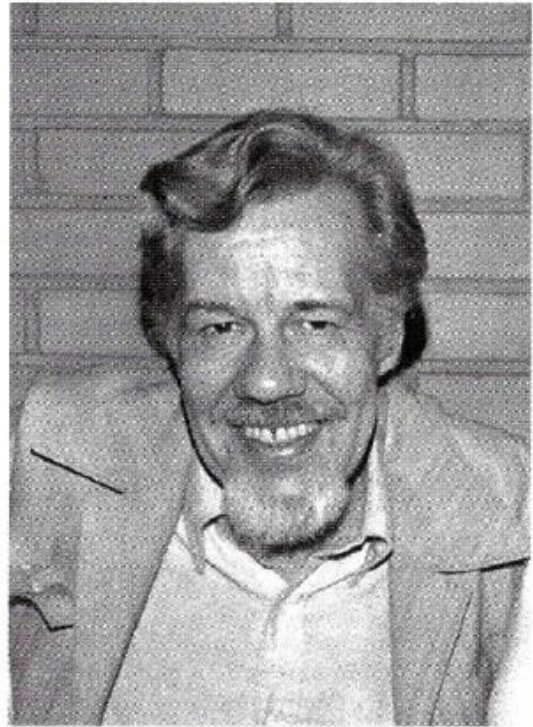
”EI ERKKI VALASTE OLE KUOLLUT, KUULIN HÄNEN TÄNÄÄN SOITTAVAN RADIOSSA”.

Kirjoittaja Esa Tarvainen on rumpujen soiton harrastaja ja omistanut rummut yli kolmekymmentä vuotta.

ps. Keskustelu jatkuu. Allekirjoittaneeseen voi ottaa yhteyttä asian tiimoilta, puh. 0400-642 800, e-mail: esa.tarvainen1@gmail.com

KYSYMYKSIÄ ERKKI VALASTEELLE

1960-luvulla ilmestyi Suomessa kuukausijulkaisu Iskelmä, joka nimensä mukaan keskittyi aikakauden iskelmämusiikkiin. Sen sivuilta ei juttuja juurikaan muusikoista löydy, sillä lukijakunta oli vahvasti solistipainotteisen fanikulttuurin edustajia. Muutama yllättävä ja erityisen positiivinen poikkeus vuosien varrelta kuitenkin on ja ne löytyvät palvelupalstalta ”Lukijat kysyvät – tähdet vastaavat”. Sen normaali-antikoostuu toki ”Minkä väriset silmät teillä on?” ja ”Mikä on mielestänne kaunein naisen nimi?” – tyyppisistä kysymyksistä, mutta joskus on asialla ollut ilmiselvästi alaan vakavammin suhtautuva kysyjä ja kysymykset on suunnattu jollekin yhtyejohtajalle tai jopa muusikolle. Vuoden 1963 lokakuun numerosta löytyy ”Two instrumental boys” –nimimerkin laatimat kysymykset Erkki Valasteelle. Valaste on selvästi paneutunut kysymyksiin ja vastaa niihin harkistusti, mukavan rennolla otteella. Tämä kysymys/vastaus –taltiointi lienee ainoita ”haastatteluja”, joita Erkki Valasteesta aikoinaan tehtiin.

Minkä ikäisenä aloitit rumpalina?

- Ryhdyin ammattilaiseksi 21 –vuotiaana, mutta aloin soittaa rumpuja jo siinä 15 vuoden iässä.

Kuka on mielestäsi maailman paras rumpali?

- Mitähän tähänkin nyt oikein vastaisi? Mitään ehdotonta suosikkia minulla ei rumpaleitten joukossa ole, mutta Elvin Jones ja Max Roach kuuluvat niihin kollegoihin, joiden ammattitaitoa ihailen, ehkäpä kadepidin.

Mikä on a) kurjinta, b) mukavinta rumpalin ammatissa?

- Kurjinta on se, että rummusto koostuu niin monesta eri osasesta, joita joutuu raahaamaan tanssipaikalle ja jälleen sieltä pois. Mukavinta on ehkäpä se, että rumpali saa istua, kun esimerkiksi puhaltajat ja basistit joutuvat seisomaan koko illan.

Mikä on yleensä aloittelevan rumpalin kompastuskivi, jos sellainen yleensä on?

- Eiköhän se ole vain kärsivällisyyden puute, malttamattomuus. Se, ettei jaksaa opiskella ja harjoitella tarpeeksi.

Täytyykö vai voiko aloitteleva rumpali ottaa tunteja, ja voivatko rumpalit opiskella jossain laitoksessa tai koulussa?

- Kyllä rumpalin täytyy ehdottomasti opiskella. Meillä Suomessakin on monenlaisia musiikkiopistoja ja kansankonservatorioita, joissa tarjotaan opiskelumahdollisuudet myös rumpaleille. Tuskinpa kukaan vasta-alkaja selviää alkua pitemmälle, ellei hän turvaudu jonkun jo rutinoituneemman muusikon ohjaukseen.

Luettele hyvän rumpalin ominaisuudet.

- Hyvä musiikillinen pohjasivistys ja –koulutus, varma maku, vetreä mielikuvitus sekä tietysti myös musikaalisuus ja hyvä rytmitaju. Eikä tietty kunnianhimoisuuskaan ole pahasta.

Kauanko on harjoiteltava, jos aikoo hyväksi rumpaliksi?

- Voidaan hyvällä syyllä sanoa, että koko ikä – eikä sittenkään ole vielä valmis.

Minkä merkkiset rummut ovat parhaat? Onko parasta alkaa soittaa palikoilla vai vispilöillä?

- Instrumentin hyvyys riippuu useimmiten muusikon sille asettamista vaatimuksista ja toiveista. Tämä pätee myös rummuista puhuttaessa, joten on turhaa mainita mitään erityistä merkkiä. Jos alussa pitää valita joko palikat tai vispilät, niin kallistun edellisen vaihtoehdon puoleen. Parhaat palikat ovat ne, jotka sopivat parhaiten käteen sekä painonsa että pituutensa puolesta.

Millä a) suomalaisella, ja b) ulkolaisella kitarayhtyeellä on mielestäsi paras rumpali?

- En ole ehtinyt tutustua näihin kitarayhtyeisiin juuri sen paremmin kuin muutamien levyjen välityksellä, mutta kyllä niidenkin rumpaleiden joukosta löytyy muutamia varsin lupaavia nuoria muusikoita.

Soitatko muutakin instrumenttia kuin rumpuja?

- Enpä juuri, ikävä kyllä. Pianonsoiton taitaminen olisi kyllä paikallaan, mutta kun ei ole ollut aikaa opiskella.

Onko olemassa erityisiä nuotteja myös rumpalille? Jos on, niin mistä niitä saa?

- Onhan niitä. Useimmiten rumpunuotit liittyvät määrättyihin sovituksiin, mutta tämän lisäksi löytyy myös useita erilaisia rumpukursseja. Sekä sovituksia että kurssivihkoja saa musiikkikaupoista.

Mikä on rumpalin motto?

- Ehkäpä jotain sellaista kuin ”pysy rytmissä”.

Jatkuvaa intoa toivoen, Eki

(lähde: Iskelmä 10/1963, julkaisija Rytmi-musiikki Oy, päätoimittaja Paavo Einiö)

